

İŞ HİJYENİ ÖLÇÜM, TEST VE ANALİZLERİ HAKKINDA YÖNETMELİĞİN İŞVERENE GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER VE İŞ HİJYENİ LABORATUVARLARI (1)

1. KAPSAM VE İSTİSNA

İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizleri Hakkında Yönetmelik 27.01.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelik 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında yer alan işyerleri ile bu işyerlerindeki iş hijyeni ölçüm, test ve analizlerini gerçekleştirmek için kurulan laboratuvarları kapsamaktadır.

Yönetmeliğin dayanağını, 6331 sayılı Kanununun 10 uncu, 24 üncü, 27 nci, 30 uncu ve 31 inci maddeleri oluşturmaktadır.

Aşağıda belirtilen faaliyetler bu Yönetmeliğin kapsamı dışında tutulmuştur:

a) Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunun ve Nükleer Düzenleme Kurumunun kendi mevzuatı çerçevesinde, ilgili kurumun kendisi tarafından veya diğer kişi ve kuruluşlarca gerçekleştirilen iş hijyeni ölçüm, test ve analiz faaliyetleri.

b) Çalışanın sağlık durumunu belirlemek üzere yapılan işlemler ile çalışanlardan alınan biyolojik numunelerde gerçekleştirilen ölçüm, test ve analiz faaliyetleri.

c) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre faaliyet gösteren işyerlerinin kendi işyerine ve çalışanlarına yönelik iç kontrol amacıyla iş hijyeni ölçüm, test ve analizi yapan laboratuvarların faaliyetleri.

İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığı (İSGÜM) laboratuvarlarına bu Yönetmeliğin belgelendirme ve yetkilendirmeye ilişkin hükümleri uygulanmayacaktır.

2. İŞ HİJYENİ

Yönetmelikte iş hijyeni; çalışma şartlarından kaynaklanan ve çalışan sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü gürültü, titreşim, aydınlatma, iyonlaştırıcı olmayan radyasyon gibi fiziksel; toz, gaz, buhar gibi kimyasal ve virüs, bakteri, mantar gibi biyolojik etmenlerden çalışanların korunmasına yönelik faaliyetler olarak tanımlanmıştır.



3. İŞVERENİN İŞ HİJYENİNİ SAĞLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yönetmeliğin 5 inci maddesi uyarınca işveren, güvenli bir çalışma ortamı sağlamak amacıyla risk değerlendirmesinde yer alan fiziksel, kimyasal ve biyolojik tehlike kaynaklarının varlığını, niteliğini ve niceliğini ortam ve kişisel maruziyet ölçüm, test ve analiziyle tespit eder.

İşverenin aşağıdaki hallerde ise iş hijyeni ölçüm, test ve analizlerini tekrarlama yükümlülüğü bulunmaktadır;

- a) Alınan kontrol tedbirlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla
- b) İşyeri ortamının veya işin gereği olarak çalışanın kişisel maruziyetinde değişiklik meydana geldiğinde
- c) İşyerinde iş müfettişlerince gerçekleştirilen teftişlerde istenmesi halinde
- ç) İşyerinde görevli işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının gerekli görmesi halinde.

4. İŞ HİJYENİ ÖLÇÜM, TEST VE ANALİZLERİ YETKİLİ LABORATUVARLARA YAPTIRILMALIDIR

İşveren, iş hijyeni ölçüm, test ve analizini, yeterlik veya ön yeterlik belgesine sahip laboratuvarlara yaptırmakla yükümlüdür.

Yönetmelikte, Laboratuvar; iş hijyeni ölçüm, test ve/veya analizi yapmak üzere yetkilendirilmiş kuruluşlar olarak tanımlanmıştır.

Ön yeterlik belgesi, Yönetmeliğin hükümlerini yerine getiren ancak henüz herhangi bir parametreden akredite olmamış ve ilgili parametre için Türk Akreditasyon Kurumuna başvurusu bulunan laboratuvara İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından verilen belgeyi,

Yeterlik belgesi, bu Yönetmeliğin hükümlerini yerine getiren laboratuvara İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından verilen belgeyi, ifade etmektedir.

Yeterlik veya ön yeterlik belgesine sahip olmayan laboratuvarlarca yapılan iş hijyeni ölçüm, test ve analiz sonuçları geçersizdir.

İşveren, laboratuvar personeline ön inceleme ve ölçümler süresince eşlik etmesi için iş güvenliği uzmanı ve/veya işyeri hekimini ya da bunların yokluğunda işin yürütülmesi hakkında bilgi sahibi olan çalışanları görevlendirir.



5. İŞVERENİN İŞ HİJYENİ ÖLÇÜM, TEST VE ANALİZLERİNDE DOĞRU SONUÇLARI ALMAK İÇİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Yönetmeliğin 5 inci maddesi uyarınca işveren, iş hijyeni ölçüm, test ve analizlerinden doğru sonuçları almak için aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirir:

a) İş hijyeni ölçüm, test ve analizlerini gerçekleştirecek laboratuvar personeline işyerinde kullanılan teknolojiler hakkında gerekli bilgileri verir ve laboratuvar personelinin çalışan temsilcisi ve çalışanlarla görüşmesini sağlar.

b) Laboratuvar tarafından hazırlanan plana göre iş hijyeni ölçüm, test ve analizinin yapılmasını sağlar.

c) Normal çalışma şartlarında ve üretim kapasitesinde herhangi bir değişiklik yapmadan, gerçek sonuçları verecek şekilde çalışmanın sürdürülmesini sağlar.

ç) İşyerinde iş hijyeni ölçüm, test ve analizi yapılacak fiziksel, kimyasal ve biyolojik etmenler hakkında her türlü bilgi ve belgeyi, güvenlik bilgi formlarını da içerecek şekilde laboratuvar personeline verir.

İşveren, işyerinde iş hijyeni ölçüm, test ve analiz kayıtlarını ilgili mevzuatla belirlenen sürelerle uygun olarak saklar. Mevzuatta saklama süresi belirlenmeyen kayıtlar için saklama süresi en az 10 yıldır.

6. İŞVERENİN ÖLÇÜM, TEST VE ANALİZ SONUÇLARINI DEĞERLENDİRMESİ

Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca işveren, iş hijyeni ölçüm, test ve analiz raporlarında verilen sonuçların, öncelikle mevzuata ve mevzuatta bulunmaması halinde ulusal veya uluslararası kuruluşlarca yayımlanmış sınır değerlere uygunluğunu değerlendirir.

Bu değerlendirme sonucunda, çalışanların fizyolojik durumlarını da dikkate alarak maruziyetin azaltılması için ek tedbirlerin alınması gerekip gerekmediğine karar verir.

Bu kararın verilmesinde işyerinde varsa iş sağlığı ve güvenliği kurulunun yoksa işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının yazılı görüşlerinin alınması esastır.

7. LABORATUVARLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, iş hijyeni ölçüm, test ve analizleri, bu konuda yeterlik veya ön yeterlik belgesine sahip laboratuvar tarafından yapılır.

Laboratuvar, yeterlik veya ön yeterlik belgesinde yer alan parametreler dışında ölçüm, test ve/veya analiz yapamaz.



Laboratuvar, yeterlik veya ön yeterlik belgesinde yer alan metotların gerektirdiği bütün cihaz ve ekipmanlara sahip olur ve metodun gerekliliklerine uyar.

Laboratuvarın başka adreste, bu alanda faaliyet gösteren şubeleri de bu Yönetmelik şartlarını sağlamak ve yeterlik veya ön yeterlik belgesi almak zorundadır.

8. LABORATUVAR PERSONELİNİN NİTELİKLERİ

Yönetmelikte; laboratuvar yöneticisi, laboratuvar üst yönetimi ve laboratuvar personeli aşağıda yer alan şekilde tanımlanmışlardır.

Laboratuvar yöneticisi, en az dört yıllık lisans eğitimi almış ve iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi olma yeterliliğine sahip bölümlerden mezun olanlar ile bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmuş, iş hijyeni ölçüm, test ve analiz sonuçlarından ve laboratuvarın yönetiminden sorumlu kişidir.

Laboratuvar üst yönetimi; Laboratuvarın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmış olan kurucusunu veya ortakları, kamu kurum ve kuruluşları için harcama yetkilisi üst yöneticidir.

Laboratuvar personeli ise, laboratuvar yöneticisi, kalite yöneticisi, analiz personeli, ölçüm ve numune alma personeli ile numune kabul, raporlama ve benzeri görevlerde yer alan teknik personeldir.

Laboratuvar, yetkisi dahilindeki parametre ve metotları göz önünde bulundurarak istihdam edeceği laboratuvar personeli için aşağıdaki hususları sağlayacaktır:

- a) Personelinin bu Yönetmelikte belirtilen temel eğitimleri başarıyla tamamlamış olması.
- b) Zorunluluğu olan branşlar için İSGÜM tarafından sertifikalandırılmış olması.
- c) Uygulayacağı parametre ve metotlar için personelinin yetkin olması.

Laboratuvar, hizmet vereceği işyerinde, iş hijyeni ölçüm, test ve/veya analizini yapacak laboratuvar personelinin, işyeri kurallarına ve çalışma talimatlarına uymasını sağlar.

9. İŞ HİJYENİ LABORATUVARINDA ÇALIŞACAK PERSONEL VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Yönetmeliğin 11 inci maddesi uyarınca İş hijyeni laboratuvarında;

- a) Laboratuvar yöneticisi,
- b) Kalite yöneticisi,
- c) Ölçüm ve numune alma personeli veya analiz personeli, olmak üzere en az üç kişi çalışacaktır.



Laboratuvar personeli tam zamanlı çalışır. Laboratuvarlarda tam süreli görevlendirilenler, başka bir işyerinde çalışamaz.

Laboratuvar üst yönetimi, bu madde kapsamındaki asgari personelin görevden ayrılması durumunda 30 gün içerisinde yeni görevlendirme yapar.

10.LABORATUVAR PERSONELİNİN SAĞLIK VE GÜVENLİĞİ

Yönetmeliğin 12 nci maddesi uyarınca, Laboratuvar üst yönetimi; görevli personelin sağlık ve güvenliği için ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla özellikle aşağıdaki şartları sağlar:

a) Laboratuvar personeline, yapılan işe uygun kişisel koruyucu donanım ve diğer yardımcı malzemeleri verir, laboratuvar personelinin bu donanım ve malzemeleri kullanmasını sağlar.

b) Analiz yapılan alanlara, o alanlarda görevli personel haricindeki kişilerin girişlerini engelleyici önlemler alır.

c) Risk değerlendirmesi ve acil durum planını, olası laboratuvar kazalarını da içerecek şekilde hazırlar. Bu kapsamda alınacak tedbirlere ilişkin çalışma talimatlarını hazır bulundurur.

ç) Laboratuvarda kullanılan kimyasal maddelerin güvenlik bilgi formlarını bulundurur ve kolay ulaşılabilir yerlerde saklar.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK İŞ HUKUKU EKİBİ

